

Munhälsa och tandvårdsstöd för äldre

- Region Östergötlands pensionärsråd

29 november 2017

Maria Johansson och Anna Fröberg

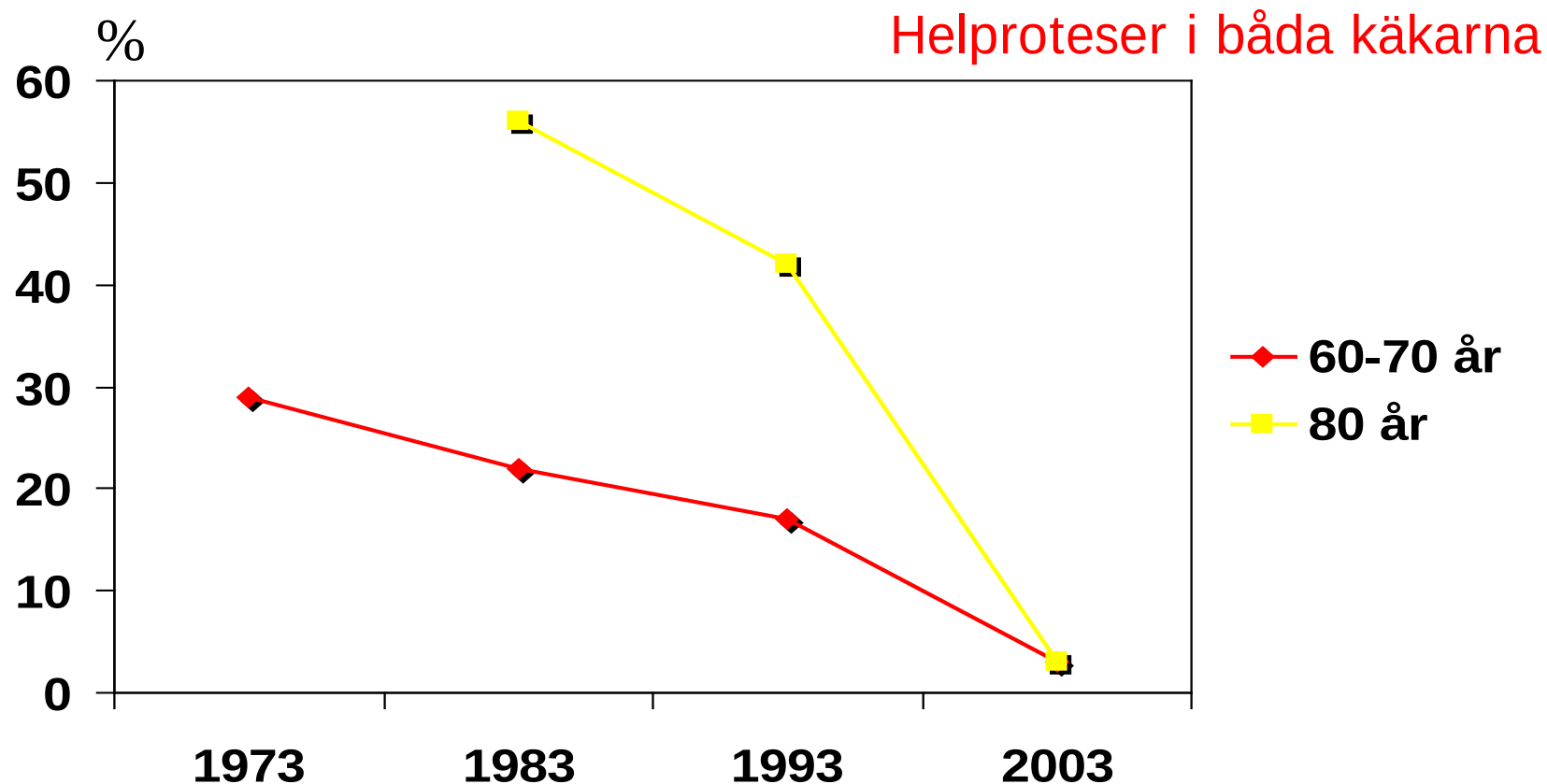
Tandvårdsenheten

- Beställare av tandvård
- Behovsbedömningar, planering och uppföljning inom tandvårdsområdet
- Upphandling och förslag till avtal
- Administration av tandvård för barn och unga samt särskilda tandvårdsinsatser till vuxna med särskilda behov
- Särskilda utredningsuppdrag
- Samverkan

Munhälsa hos äldre

Hugoson et al: Oral Health of individuals aged 3-80 years in Jönköping, Sweden during 30 years (1973-2003) SDJ 2005; 29: 139-55
Region Östergötland

Munhälsa hos äldre

- Graden av nöjdhet med tandvården ökar med stigande ålder, från 80 % hos 35-åringarna till 90 % hos 85-åringarna.
- Tandlösheten är 14 % hos 85-åringarna
- Avancerad parodontit förekommer hos 7 % av samtliga åldersgrupper, högst andel i den äldsta gruppen.
- Missnöje med tuggfunktionen främst bland 85-åringar, där 13 % uppger att de kan tugga "ganska dåligt" eller "dåligt".

Munvård hos äldre

- ... krävs stora insatser av tandvården i framtiden.
- Inte minst gäller detta den äldre delen av befolkningen.
- Äldre blir fler och har fler egna tänder där både reparativ och förebyggande vård kommer att behövas.

Munvård hos äldre, några problemområden

- Fler äldre har egna tänder i högre ålder
- De omvårdnadsberoende har eftersatt tandvård
- Funktionshinder (medicinskt, fysiskt, mentalt)
- Muntorrhet
- Tillgänglighet
- Belysning

Oberoende

Sköra

Beroende

En okänd population!

Den tredje
åldern

Den 3,5
åldern

Den fjärde
åldern

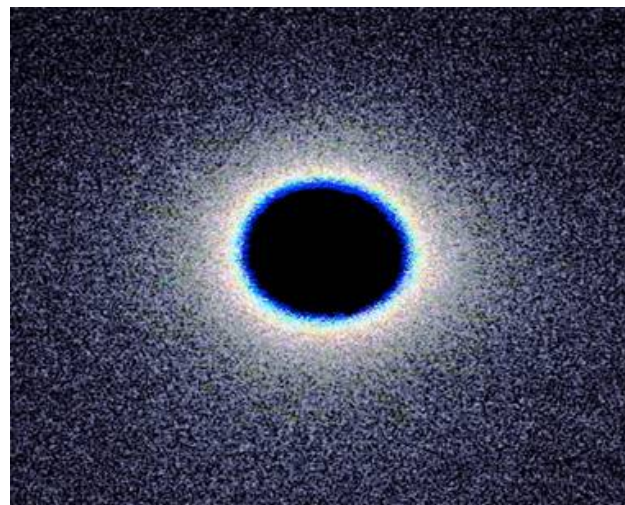

Munhälsa hos äldre

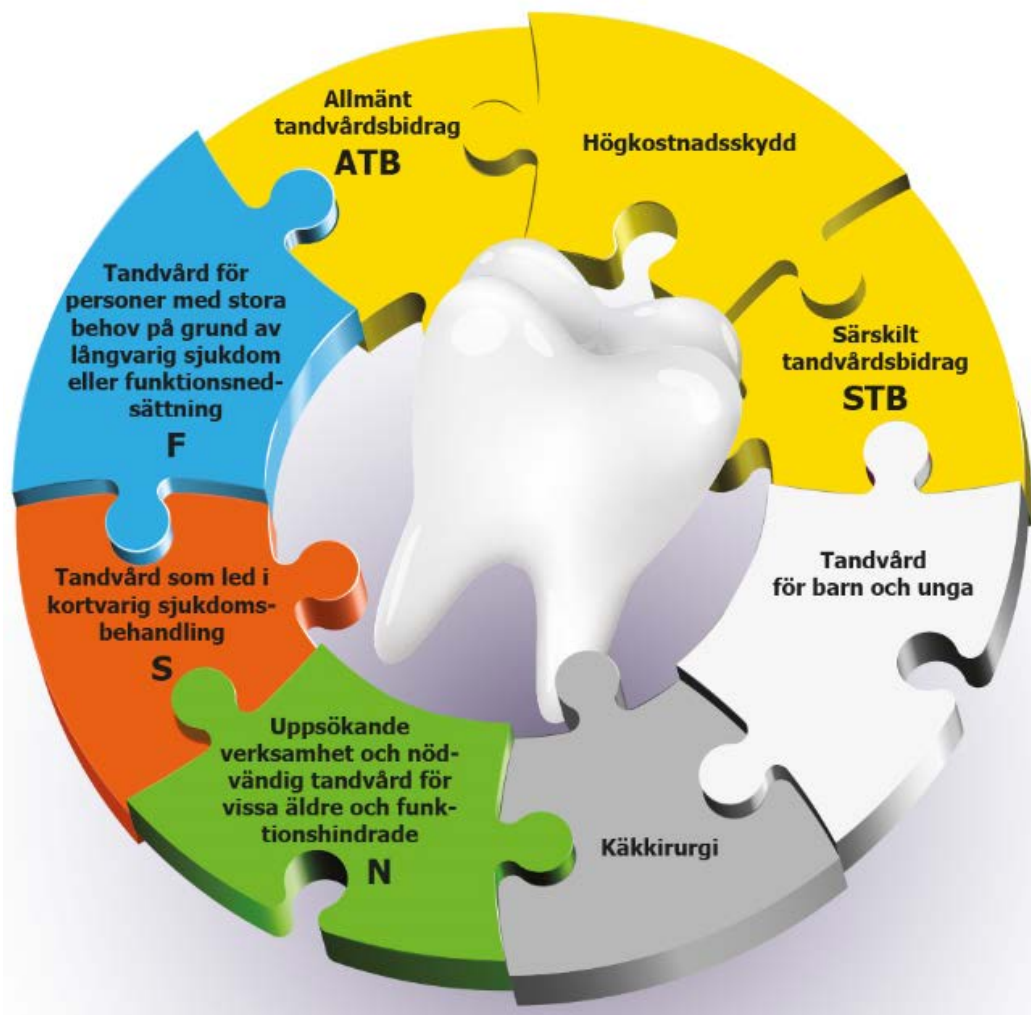
Jätteviktigt att inte tappa tandvårdskontakten!!!

Krämpor
Läkemedel
Begränsningar
Andra prioriteringar

Tandvårdsstöden i Sverige

Tandvårdsstöden i Sverige

Alla som bor i Sverige har rätt till ett statligt tandvårdsstöd från och med det år man fyller 22 år. Stödet administreras av Försäkringskassan.

Tandvård för barn och unga och övriga tandvårdsstöd för vuxna administreras via landsting/regioner.

Allmänt tandvårdsbidrag, ATB

Allmänt tandvårdsbidrag, ATB, utgår till alla vuxna den 1 juli varje år.

- 150 kronor per år till personer 30-64 år
- 300 kronor per år till personer 22-29 år och från 65 år

Bidraget kan sparas i högst två år och man väljer själv när man vill använda bidraget.

När man använder sitt ATB gör tandläkaren eller tandhygienisten avdrag från räkningen.

Högekostnadsskydd

Högekostnadsskyddet

0 % < 3 000 kronor

50 % mellan 3 000 och 15 000 kronor

85 % >15 000 kronor

Inom tandvården råder fri prissättning. Folktandvårdens taxor beslutas av regionfullmäktige.

Exempel: Totalpris 50 000 kr

Patienten betalar:

100 % av 3 000 = 3 000 kr

50 % av 12 000 = 6 000 kr

15 % av 35 000 = 5 250 kr

Summa: 14 250 kr

Särskilt tandvårdsbidrag
STB

Bidraget är högst 600 kr per halvår och gäller enbart för förebyggande tandvård eller abonnemangstandvård.

Ett läkarintyg som anger att man tillhör någon av de grupper som har rätt till ersättning krävs. Intyget uppvisas för tandläkaren eller tandhygienisten.

[illegible]

Särskilt tandvårdsbidrag, STB

Målgrupper för särskilt tandvårdsbidrag, STB

1. Muntorrhet på grund av långvarig läkemedelsbehandling
2. Muntorrhet på grund av strålbehandling i öron-, näs-, mun- eller halsregionen
3. Sjögrens syndrom
4. KOL, kroniskt obstruktiv lungsjukdom med ordinerad syrgas eller näringsdryck
5. Cystisk fibros
6. Ulcerös colit
7. Crohns sjukdom
8. Tarmsvikt
9. Frätskador på tänderna och anorexia nervosa, bulimia nervosa eller gastroesofageal refluxsjukdom
10. Svårinställd diabetes
11. Dialysbehandling
12. Immunosupprimerad på grund av läkemedelsbehandling eller
13. Organtransplantation

Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård

Målgrupper för uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård

1. Personer som kommunen har hälso- och sjukvårdsansvar för enligt 18 § första stycket hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), det vill säga särskilt boende till exempel sjukhem, ålderdomshem, gruppboende.
2. Personer som får omfattande hälso- och sjukvård i hemmet.
3. Personer som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.
4. Personer som bor i egen bostad och har mycket stora behov av vård och/eller omsorg.

Uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård

Den uppsökande verksamheten och nödvändiga tandvården består av:

Uppsökande verksamhet:

- Munhälsobedömning
- Utbildning av omvårdnadspersonal

Avgiftsfri för de berättigade individerna.

Nödvändig tandvård:

- Tandvårdsbehandling
- Fritt val av tandläkare
- Förhandsbedömning krävs vid större behandlingar

Avgifter som inom den öppna hälso- och sjukvården.

Tandvård som led i kortvarig sjukdomsbehandling

Tandvård som led i kortvarig sjukdomsbehandling, S-tandvård.

Det finns olika tillstånd där man kan få viss tandvård med avgift som inom den öppna hälso- och sjukvården och avgiften räknas in i högkostnadsskyddet.

Vilken tandvårdsbehandling som kan ingå är olika inom de olika grupperna.

Läkarintyg krävs i vissa fall. Förhandsbedömning krävs vid all S-tandvård.

Tandvård som led i kortvarig sjukdomsbehandling

Målgrupper för "korta sjuka":

1. till följd av medfödd missbildning i käkområdet eller om inte missbildningen endast är av ringa omfattning,
2. till följd av defekt som orsakats av sjukdom i käkområdet ansiktet
3. till följd av tandskada som uppkommit vid epileptiskt anfall
4. på patienter som ska genomgå kirurgiskt ingrepp eller medicinsk behandling där fullständig infektionsfrihet är ett medicinskt krav
5. på patienter som på grund av sjukdom, medicinering eller allmänt nedsatt immunförsvar har fått förändringar i munslemhinnan
6. på patienter som genomgår utredning där det finns misstanke om ett odontologiskt samband med patientens grundsjukdom
7. på patienter som genomgår strålbehandling i öron-, näs-, mun- eller halsregionen

Tandvård som led i kortvarig sjukdomsbehandling

Målgrupper för "korta sjuka":

8. på patienter med långvariga och svåra smärtor i ansikts- eller käkregionen (orofaciala smärtsyndrom)
9. på patienter som utreds och behandlas för allvarlig sömnapné
10. för extremt tandvårdsrädda personer
11. för patienter som får tandfyllningar utbytta p.g.a. avvikande reaktioner mot dentala material
12. för patienter som får tandfyllningar utbytta som ett led i medicinsk rehabilitering
13. (Grupp som utgått! till patienter med muntorrhet orsakad av Sjögrens syndrom)
14. (Grupp som utgått! till patienter med muntorrhet orsakad av strålbehandling mot huvud/halsregionen)
15. för patienter som fått frätskador på tänderna som orsakats av anorexia nervosa, bulimia nervosa eller gastroesofageal refluxsjukdom och som är medicinskt rehabiliterade

Tandvård på grund av långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning

För att få rätt till tandvård för personer som har stora behov av tandvård p.g.a. en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning, F-tandvård, krävs **läkarintyg**.

När intyget godkänts av landstinget/regionen utfärdas ett **blått tandvårdskort**.

Avgifter som inom den öppna hälso- och sjukvården. Tandvårdsbehandlingen omfattar inte fastsittande protetik (kronor, broar, implantat). Förhandsbedömning krävs vid större behandlingar.

Tandvård på grund av långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning

Målgrupper tandvård för personer med stora behov på grund av långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning och stora svårigheter att sköta munhygien eller genomgå tandvårdsbehandling

1. svår psykisk funktionsnedsättning,
2. Parkinsons sjukdom,
3. multipel skleros (MS),
4. cerebral pares,
5. reumatoid artrit,
6. systemisk lupus erythematosus,
7. sklerodermi,
8. amyotrofisk lateralskleros (ALS),
9. orofacial funktionsnedsättning,
10. symtom som kvarstår sex månader efter det att personen har fått hjärninfarkt eller hjärnblödning (stroke), eller
11. sällsynt diagnos och stora svårigheter att sköta sin munhygien, stora svårigheter att genomgå tandvårdsbehandling eller orofaciala symtom

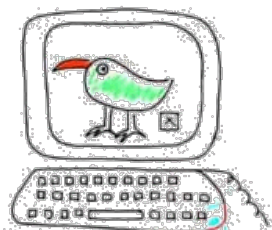

Information och sökvägar

www.1177.se

Regler-och-rättigheter/Vad-kostar-tandvard

www.regionostergotland.se/tandvard

Region Östergötland

maria.anna.johansson@regionostergotland.se

010-103 73 68

anna.froberg@regionostergotland.se

010-103 73 94

Alla ska erbjudas en bra tandvård

Skriv ut Lyssna

Region Östergötlands uppgift är att verka för en god tandhälsa hos hela befolkningen. Vården kan utföras av regionens egen tandvård – Folk tandvården – eller av privata vårdgivare.

Från och med 1 januari 2017 har barn och unga rätt till avgiftsfri tandvård fram till och med det kalenderår de fyller 21 år. Man väljer själv om man vill gå till Folk tandvården eller till privat tandläkare.

Jourer - Folk tandvården

Vid behov av akut tandvård vänder man sig i första hand till ordinarie tandläkare/Folk tandvårds klinik. Den som saknar "egen" tandläkare eller inte når sin klinik på grund av att den är stängd, kan ringa Sjukvårdsrådgivningen på telefon 1177 för hänvisning till Folk tandvårdens jour.

Jourer - privattandläkarna

Vid behov av akut tandvård ska man i första hand vända sig till sin ordinarie tandläkare. Privattandläkarna samverkar liksom tidigare i gemensamma jourer. Nedan finns telefonnumren till respektive länssdel.

- Östra länssdelen, telefon: 011-10 76 00
- Centra länssdelen med omnejd, telefon: 013-16 24 40
- Motala/Vadstena med omnejd, telefon: 0730-400 448

Vårdval:

Vårdval allmän-
tandvård för
barn och unga

Tandvårdsportalen Munter:

[Användarmanual för Munter >>>](#)

Så fungerar
tandvården

Tandvårdsenheten

Folk tandvården

Privattandvården